NIEUWTJES UIT DE WETENSCHAPPELIJK-HISTORISCHE WERELD

Georg Sticker, erevoorzitter van de Deutsche Gesellschaft für Geschichte der Medizin, Naturwissenschaft und Technik, werd op 18 april 1960 honderd jaar oud. Deze nestor was ordinarius in de geschiedenis der geneeskunde te Würzburg, van 1922 tot aan de leeftijdsgrens. Zijn levenswerk ligt op het gebied van de geschiedenis en de geografie der aanstekelijke ziekten. Hij was met Gaffky in Oost-Indië werkzaam om de epidemieën te bestrijden ; hijzelf werd door de pest aangetast. Heel Azië en Afrika heeft hij bereisd. Europese biblioteken en archieven zocht hij af naar geschreven bronnen van de epidemiologie ; zijn grote taalkennis stond hem hierin ten dienste. Voor het grote handboek van Jadassohn schreef hij het kapittel over de geschiedenis van de geslachtsziekten (350 blz.). Te Würzburg richtte hij het nieuw instituut voor zijn vak op. George Sticker is altijd een hartstochtelijk werker geweest ; zijn geschriften werden overal graag gelezen, want zij maakten ophef door de frisheid van hun stijl en hun schilderachtige taal.

**
*

Het 43e Duitse jaarkongres voor geschiedenis der geneeskunde, natuurwetenschap en techniek heeft plaats te Lüneburg van 27 tot 31 augustus 1960. Het hoofdtema luidt : **die Ausbreitung wissenschaftlicher Ideen und methoden.**

**
*

Martin Müller, de eerste hoogleraar in de geschiedenis van de geneeskunde te München en de stichter van het medisch-historisch instituut, is aldaar op de leeftijd van 82 jaar overleden. Hij begon als huisarts. De **Münch. Medizin. Wochenschrift** bracht in 1939 de gelden bijeen voor de oprichting van zijn instituut dat door de oorlog verwoest werd. Müller richtte het voor de tweede maal op, en schonk het een volkomen nieuwe biblioteek. Hij bleef er tot zijn 76 jaar de aktieve bestuurder van.

**
*

In het raam van het 11e internationaal kongres der geschiedkundige wetenschap-

pen te Stockholm op 25 augustus 1960, spreekt Prof. A. J. Forbes uit Amsterdam over **The History of Science and Technology.**

***

Bij de universiteit Hamburg werd met het zomersemester 1960 een instituut voor de geschiedenis der natuurwetenschap geopend. Bernhard Sticker werd tot extraordinarius en tot direkteur benoemd.

***

William W. Francis is op 10 augustus 1959 te Ormston (Canada) overleden, 82 jaar oud. Hij was verwant met William Osler, werkte als huisarts, als patoloog, als redaktie-secretaris van de **Canadian Medical Association Journal,** als uitgever van het **International Journal of Public Health** te Geneve. Zijn opus magnum is de **Bibliotheca Osleriana,** een monument ter eer van het genie der Anglo-Saksische interne geneeskunde. Een leerstoel in de medische geschiedenis te Mc Gill wees hij van de hand, de direktie van het medisch historisch instituut bij Johns Hopkins eveneens. Hij spande zich in om al wat met Osler in verband stond te bewaren. Hij was een geroutineerd bibliograaf en hielp graag de anderen voor het aanvullen van hun literatuurgegevens. Hij was het o. a. die Cushing terzijde stond voor diens bio-bibliografie van Vesalius.

***

De vereniging van de Londense apotekers heeft in september 1959 een **Faculty of the History of Medicine and Pharmacy** gesticht. De bedoeling is al de initiatieven die de geschiedenis van deze twee vakken betreft te bundelen om tot een beter rendement te komen, in het bijzonder een groter invloed uit te oefenen, alsmede een groter kring van gegadigden en belangstellenden te bereiken. Zo wordt, op 29 en 30 september 1960, te Londen het eerste kongres voor de medische geschiedenis in Engeland georganizeerd. Voorts zullen fondsen verzameld worden voor het geven van lezingen, een troetelkind van de Engelse geneeskundige kringen, dat door de voordrachtgevers en door het publiek zeer op prijs wordt gesteld. Essays over medische of farmaceutische geschiedenis zullen met prijzen aangemoedigd worden. Een eerste research fellowship voor een full-time vorser op het gebied van de farmaceutische geschiedenis werd reeds toegekend. Men hoopt dat anderen zullen volgen. De Faculty stak van wal op 2 december 1959, met een lezing door C. E. Raven over **Medicine, Mother of the Sciences** (cfr. **Medical History,** 1960, 4, blz. 85-90). C. E. Raven is oud-vicekanselier van Cambridge, doctor in de teologie, in de natuurwetenschappen en in de letteren.

***

In **De Tijd** (9-5-60) schreef prof. dr. F. J. De Waele een lezenswaardig stukje over « **De Heer van Busbeke, vader van de tulp** », waaruit we het volgende lich-

ten : « terecht kan men zich erover verwonderen, dat hardnekkig van « de Busbecq » wordt gesproken (en inderdaad is dat de « diplomatieke » vorm geweest, die de drager vaak gebruikt heeft) en men in Nederland vergeet dat men hier met de heer van Busbeke te doen heeft »... « De grote roem — reeds in Dodoens' Cruydt-boeck en het commentaar van P. Mattioli getuigen hiervan — is het invoeren van de tulp, en men kan zich erover verwonderen dat onze tulp, hetzij de tulipa silvestris of de tulipa Gesneriana, nooit de doopnaam hebben gekregen « Tulipa Busbeckia ».

***

Onder leiding van R. Herrlinger en Reinhold Lerner wordt in het Instituut voor de geschiedenis der geneeskunde aan de universiteit van Würzburg gewerkt aan een **Reallexikon der Medizingeschichte.** De bedoeling is een handboek samen te stellen, dat inlichtingen wil verschaffen aan eenieder die zich inlaat met problemen uit het verleden der geneeskunde of die een verklaring zoekt naar de geschiedkundige oorsprong van bepaalde medische onderwerpen. Dit naslagwerk is bestemd zowel voor medici-historici als voor diegene die in de geschiedenis der geneeskunde zich minder thuisvoelen. In het meinummer 1960 van de mededelingen van het Instituut worden enkele reeds bewerkte trefwoorden als voorbeeld aangegeven (Akromegalie, Allergie, Blutstillung e. a.). Voor ieder woord vindt men de etymologie, een korte historische schets en een litteratuurlijst. Om medewerking van ter zake bevoegden wordt verzocht.

***

Van 16 tot 19 juni ll. vierden de Antwerpse apotekers het 125-jarig bestaan van hun beroepsvereniging. Gesticht in 1835 onder de naam « Société libre des pharmaciens d'Anvers », veranderde zij in 1848 haar naam in « Société de pharmacie d'Anvers » om in 1938 te worden de « Apothekersvereeniging van Antwerpen ». Ter gelegenheid dezer viering werd in het Museum voor Folklore een retrospectieve tentoonstelling ingericht onder het motto « Antwerpen en de Farmacie », waarbij een keur van apotekerspotten, vijzels, farmacopea en meerdere andere zaken met smaak en zorg werden geëxposeerd. Bizondere aandacht werd in de tentoonstelling geschonken aan de figuur van de Antwerpse apoteker Pieter Coudenberg (ongeveer 1520 - ongeveer 1590), de bewerker en vertaler van het Dispensatorium van Valerius Cordus en aan de Antwerpse apoteker en geschiedschrijver van de farmacie Oscar Van Schoor (1873-1936). Van de tentoonstelling verscheen een geïllustreerde catalogus. Ook werd een gedenkboek uitgegeven. Zie bibliografie in dit nummer.

***

De universiteit van Basel viert dit jaar haar 500 jarig bestaan. Onder andere feestelijkheden wordt in het Kunstmuseum van Basel een tentoonstelling gehouden die een overzicht geeft van de wetenschappelijke activiteit te Basel gedurende 500

jaar. Men kan er boeken, brieven, instrumenten, preparaten enz. aantreffen met betrekking tot al de beroemdheden die een rol gespeeld hebben aan deze Zwitserse universiteit, o.m. Paracelsus, Erasmus, Vesalius, Zwinger, Felix Platter, Bauhinus, de Bernoulli's, Euler, Wilhelm His en vele andere. Vermelden we afzonderlijk een aardglobe van Mercator, getekend Leuven 1541, en het skelet van de onthoofde, dat door Vesalius te Basel in 1543 geprepareerd werd en waarop men ter hoogte van de zesde halswervel nog het spoor van de beulsbijl kan zien. Dit skelet gaat door als zijnde het oudste anatomisch preparaat van de wereld. Jammer dat de inrichters het niet nodig hebben geoordeeld, als een blijvende herinnering, een catalogus op te maken van deze in alle opzichten merkwaardige tentoonstelling.

**
*

Door de Nederlandse Posterijen werden ter gelegenheid van het Internationaal Jaar voor de Geestelijke Volksgezondheid twee postzegels uitgegeven, waarmede men de nagedachtenis heeft willen eren van twee Nederlandse pioniers die zich voor de geestelijke hygiëne verdienstelijk hebben gemaakt. Op een der postzegels komt het portret voor van Joannes Wier (1515-1588), die in zijn werk « Over de begoochelingen der demonen, de bezweringen en de gifmengerijen » te velde trok tegen de heksenwaan. De andere zegel draagt de beeltenis van de anatoom en psychiater J. L. C. Schroeder van der Kolk (1797-1862), die grote verdiensten verwierf op het terrein der krankzinnigenverpleging. Een geïllustreerde folder met korte levensschets van bovengenoemde figuren werd door de Filatelistische Dienst PTT verspreid.

**
*

Het Zweeds Nationaal Instituut voor Hygiëne schonk een belangrijk bedrag voor een historisch onderzoek over het voorkomen van krop in het land. Het bleek n.m. dat vóór de negentiende eeuw de krop in Zweden onbekend was ; de ziekte verscheen er voor het eerst in 1800, te Falun en verspreidde zich van daaruit, traag in den beginne, maar later vrij vlug. Thans vindt men te Falun geen krop meer ; in 1931 kwamen er minder kropgevallen voor dan elders in Zweden. De onderzoekers zijn de mening toegedaan dat krop een besmettelijke ziekte is, die in het land werd gebracht door Duitse mijnwerkers, op 't eind van de 18e eeuw (cfr. Medical History, 1960, 4, 218).

**
*

Het bestuurskomitee van de Wellcome Historical Medical Library, heeft een zulkdanig bedrag ter beschikking gesteld van **Medical History,** het Engels medisch historisch tijdschrift dat in 1957 van wal stak, dat de uitgave voor de duur van 5 jaar verzekerd is. Daarna moet het tijdschrift zichzelf bedruipen. Wie volgt het voorbeeld na om **Scientiarum Historia** op peil te houden, zodat het zijn werkzaamheid ten goede kan voortzetten ?

**
*

King's College Hospital bezit sinds 1948 een club voor de studie van de medische geschiedenis. Maandelijks, tijdens het wintersemester, is er een samenkomst ; zelden waren er minder dan 30 artsen en medische studenten aanwezig. Het is de meest bloeiende club van het ziekenhuis.

**
*

Noorwegen (3 milj. inwoners) heeft een vereniging voor de geschiedenis van de geneeskunde sinds 5 jaar, met een groeiend aantal leden.

**
*

De Bibliotheca Osleriana, in het bezit van de Mc Gill University, heeft al haar manuskripten laten fotofilmen ; een anonieme weldoener stelde haar daartoe in staat. De positieven zijn nu ter beschikking, voor uitlening onder de belangstellende boekerijen in binnen- en buitenland.

**
*

Het tiende Internationaal Kongres voor de Geschiedenis van de Wetenschap wordt van 26 augustus - 2 september 1912 gehouden in Cornell University, Ithaca, N. York U.S.A. Inlichtingen zijn op dat adres te bekomen bij de sekretaris van het kongres.

**
*

De Kring voor de Geschiedenis van de Farmacie in Benelux houdt zijn najaarsvergadering te Middelburg (Zeeland) op 22 en 23 oktober 1960.